

ÇOCUK KÜTÜPHANELERİNDE YER ALAN ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK HAKLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ: ANKARA İLİ ÖRNEĞİ¹²

Bilim Uzmanı, Tuğçe SARI
tugc.sari@gmail.com

Doç. Dr. Ayşe ÖZTÜRK SAMUR
ayseozturksamur@yahoo.com

Özet

Bu çalışma ile Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi bünyesinde bulunan çocuk kitaplarının, çocuk haklarını içerme durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Kitapları incelemek için nitel araştırma yöntemi olan doküman incelemesi tercih edilmiştir. Kütüphanede yer alan 127 tanesi yerli, 73 tanesi çeviri 200 kitap kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Kitapların değerlendirilmesinde “Çocuk Hakları Temelli Kitap İnceleme Formu” kullanılmıştır. Doküman incelemesi ile toplanan verilerin analizi için ise içerik çözümleme tekniğinden faydalanılmıştır. ‘Çocuk hakları’ çözümleme kategorisi olarak belirlenmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi temel alınarak yaşamsal, gelişimsel, katılım ve korunma hakları olarak dört alt kategoriye ayrılmıştır. Analiz sırasında belirlenen asıl kelimeyi çağrıştıran cümleler bu kategoriler altında gruplandırılmış ve ulaşılan verilerin frekansları hesaplanarak kitaplarda çocuk haklarının yer alma düzeyi belirlenmiştir. 92 kitabın hiçbir hak maddesi içermediği, 108 kitapta ise sırasıyla gelişimsel (135), yaşamsal (68), korunma (26) ve katılım (13) haklarına yer verildiği tespit edilmiştir. Kitaplarda en çok yer verilen gelişimsel haklarından, eğitim hakkının vurgulandığı görülmüştür. Kitaplarda bulunan resimlerin çocuk hakları bakımından incelenmesi, kütüphanelerde engelli çocukların haklarına yer veren kitapların da bulundurulabileceği, kütüphane personelinin çocuk kitapları seçimi konusunda bilgilendirilmesi gerektiği öneriler arasında yer almıştır.

Anahtar Sözcükler: Çocuk, çocuk kütüphaneleri, çocuk edebiyatı, çocuk kitapları, çocuk hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesi.

INVESTIGATION OF CHILDREN’S BOOKS IN CHILDREN’S LIBRARIES IN TERMS OF CHILDREN’S RIGHTS: THE CASE OF ANKARA

Abstract

With this study, it is aimed to determine the status of children's books in Ali Dayı Children's Library, including children's rights. In order to examine the books, document analysis, which is a qualitative research method, was preferred. 200 books, 127 of which are local and 73 of which are translated, in the library were determined by easily accessible sampling method. "Children's Rights Based Book Review Form" was used in the evaluation of the books. Content analysis technique was used for the analysis of the data collected through document review. 'Children's rights' was determined as the analysis category. Based on the United Nations Convention on the Rights of the Child, it is divided into four sub-categories as vital, developmental, participation and protection rights. The sentences that evoke the main word determined during the analysis were grouped under these categories, and the level of children's rights in the books was determined by calculating the frequencies of the data reached. It has been determined that 92 books do not contain any rights clauses, while 108 books include developmental (135), vital (68), protection (26) and participation (13) rights, respectively. It has been seen that the right to education, one of the most frequently mentioned developmental rights in the books, is emphasized. It is among the suggestions that the pictures in the books should be examined in terms of children's rights, that books that include the rights of children with disabilities can be kept in the libraries, and that the library staff should be informed about the selection of children's books.

¹ Bu çalışma, ilk yazarın “Çocuk Kütüphanelerinde Yer Alan Çocuk Kitaplarının Çocuk Hakları Açısından İncelenmesi: Ankara İli Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bu çalışma, 12-14 Mayıs 2022 tarihlerinde Eğitimde Mükemmellik Derneği ve Prizren Üniversitesi tarafından düzenlenen “13’üncü Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler” kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Key Words: Children, children's libraries, children's literature, children's books, children's rights, Children's Rights Convention.

Makale Geçmiři	<i>Geliř:</i> 21.08.2022	<i>Kabul:</i> 20.12.2022	<i>Yayın:</i> 28.02.2023
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atıf	Sarı, T. & Samur, Ö. A. (2023). Çocuk kütüphanelerinde yer alan çocuk kitaplarının çocuk hakları açısından incelenmesi: Ankara ili örneği. <i>Journal of Research in Education and Teaching</i> . 12 (1), ss. 31-44.		